

(ब) अधोलिखितयोमध्ये कस्यचिदेकस्य अर्थालङ्घास्य लक्षणम् उदाहरणं च लिखत ।

निम्नलिखित में से किसी एक अर्थालङ्घार का लक्षण एवम् उदाहरण लिखिए ।

Define and illustrate any one of the following अर्थालङ्घाः.

3

उपमा, अशन्तरन्यासः ।

(स) अधोलिखितपद्धत्योः अलङ्घारं निर्दिशत ।

निम्नलिखित पंक्तियों में अलङ्घार का निर्देश कीजिए ।

Indicate the figure of speech in the following lines.

1x2=2

(i) चन्द्रापीडस्ताभिरुदेशवाभिः प्रक्षालित इव, उन्मीलित इव स्वभवनमाजगाम ।

(ii) यतस्त्वया ज्ञानमशेषमानं लोकेन चैतन्यमिवोणरस्मेः ।

(द) अधोलिखितपरिभाषाद्वयं पूरयत ।

निम्नलिखित दोनों परिभाषाओं को पूर्ण कीजिए ।

Complete the following definitions of the two figures of speech. 1x2=2

(i) भवेत् सम्भावनोत्प्रेक्षा _____ ।

(ii) अनुग्रासः शब्दसाम्यम् _____ ।

खण्डः घ (SECTION D)

छन्दोलङ्घारः

छन्द एवम् अलङ्घार

Metres and Figures of Speech

20 अङ्कः

11. (अ) प्रश्नान् उत्तरत ।

प्रश्नों के उत्तर दीजिए ।

Answer the questions.

1x2=2

(i) 'उत्तम्' अव उ' वर्णः लघुः गुरुः वा ?

(ii) 'महर्षिः' अव्र को गणः ?

(ब) अधोलिखितपरिभाषाः पूर्यत ।

निम्नलिखित परिभाषाओं को पूर्ण कीजिए ।

Complete the following definitions.

1x4=4

(i) _____ तभजा जगौ गः ।

(ii) ननमय _____ मालिनी भागिलोकैः ।

(iii) _____ वंसस्थमुदीरितं जरौ ।

(iv) सूर्यशर्वैर्दि _____ शार्दूलविक्रीडितम् ।

(स) अधोलिखितपद्धतयोः किं किं छन्दः ?

निम्नलिखित पंक्तियों में कौन-कौन-सा छन्द है ?

What is the metre in the following lines ?

1x2=2

(i) पश्चात् पुच्छं वहति विपुलं तत्वं धूमोत्त्वजस्मम् ।

(ii) मनसि वचसि काये पृथ्यपैयूषपूर्णाः ।

(द) अधोलिखितयोर्मध्ये एकत्य छन्दः उदाहरणं लिखत ।

निम्नलिखित में से किसी एक छन्द का उदाहरण लिखिए ।

Write an example of any one of the following metres.

2

अनुष्टुप्, शिखरिणी ।

12. (अ) अधोलिखितयोर्मध्ये कस्यचिदेकस्य शब्दालङ्घास्य सोदाहणं लक्षणं लिखत ।

निम्नलिखित में से किसी एक शब्दालङ्घार का उदाहरण सहित लक्षण लिखिए ।

Write the definition and example of any one of the following

शब्दालङ्घार ।

3

यमकम्, अनुप्रासः ।

- (ब) आसि यद्यपि सर्वत्र नीरं नीरजराजितम् ।
रमते न मरालस्य मानसं मानसं विना ॥

भावार्थः

यद्यपि इह संसारे _____ सरोवरं _____ आसि, परन्तु _____ मानसं
मानसरोवरं विना _____ आनन्दं न _____ । मानसरोवरे एव स _____ ।

मञ्जूषा

अन्यत्र, वस्तुजातम्, हंसस्य, सर्वत्र, कस्यचिद्, व्याप्तम्, कमलशेषितम्,
संसास्य, भव, धनम्, स्मते, लभते ।

8. अथोलिखितयोः श्लोकयोः अन्वययोः रिक्तस्थानपूर्ति कृत ।

निम्नलिखित दोनों श्लोकों के अन्वयों में रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए ।

Fill in the blanks in the following prose-order-renderings of the two

verses.

$$\frac{1}{2} \times 6 = 3$$

- (अ) समाप्तविद्येन मया महर्षिर्विज्ञापितोऽभृत् गुरुदक्षिणायै ।
स मे चिरायाम्बुद्धितोपचारां तां भक्तिमेवागणयत्पुस्तात् ॥

अन्वयः

समाप्तविद्येन मया (i) _____ महर्षिः विज्ञापितः (ii) _____ स मे
(iii) _____ अम्बुद्धितोपचारां तां भक्तिमेव पुस्तात् अगणयत् ।

- (ब) न किञ्चिदपि कुर्वणः सौख्येर्तुःखान्यपोहति ।
तत्स्य किमपि द्रव्यं ये हि यस्य प्रियो जनः ॥

अन्वयः

किञ्चिद् अपि न (i) _____ दुःखानि सौख्यैः (ii) _____ । यः हि यस्य प्रियः
जनः तत् तस्य (iii) _____ द्रव्यम् ।

9. यथानिर्देशमुत्तरत ।

यथानिर्देश उत्तर दीजिए ।

Answer as directed.

- (अ) कर्तृपदं क्रियापदं च चिनुत ।

कर्ता एवं क्रियापदं चुनिए ।

Select the subject and the verb.

$$\frac{1}{2} \times 4 = 2$$

- (i) शरद्यनं न अर्दति चातकः ।

- (ii) केयूराणि न भूषयन्ति पुरुषम् ।

(ब) विशेषणपदं चिनुत् ।

विशेषण पद चुनिए ।

Select the adjective.

1×2=2

(i) पश्चात् पुच्छं वहति विपुलम् ।

(ii) वृणते हि विमृशकारिणं गुणलुब्धाः स्वयमेव सम्पदः ।

(स) अधोलिखितपद्कथ्योः रेखाङ्कितसर्वनामपदे काण्ड्यां प्रयुक्ते ?

निम्नलिखित पंक्तियों में रेखांकित सर्वनाम पद किनके लिए प्रयुक्त हुए हैं ?

In the following lines for whom are the underlined pronouns used ?

1×2=2

(i) कोऽपि शिववीरस्य विश्वासपत्रं तस्य एव पत्रमादाय प्रथाति ।

(ii) समुपस्थितयौवाज्याभिषेकं तं विनीततरं कर्तुमिच्छन् शुकनासः उवाच ।

(द) अधोलिखितपद्क्रितभ्याम् ‘अन्धकारः’ तथा ‘चञ्चलः’ इति पदयोः समानार्थके पदे चित्वा लिखत ।

निम्नलिखित पंक्तियों में से ‘अन्धकारः’ तथा ‘चञ्चलः’ इन पदों के समानार्थक पद चुनकर लिखिए ।

Select and write the synonyms of the words ‘अन्धकारः’ and ‘चञ्चलः’ from the following lines.

1×2=2

(i) निसर्गत एव आतिगहनं तमः यौवनप्रभवम् ।

(ii) सः चमलः कथं दृश्यते ?

(य) कः कं कथयति ?

कौन किसे कह रहा है ?

Who is saying this to whom ?

1
—
2

(i) ननु मूर्खाः ! पठितमेव हि युष्माभिरपि तत्काण्डम् ।

(ii) आलोकयतु तावत् कल्याणाभिनिवेशी लक्ष्मीमेव प्रथमम् ।

10. (अ) अधोलिखितलेखकानां कस्याः अपि एकस्याः रचनायाः नाम लिखत ।

निम्नलिखित लेखकों की किसी एक रचना का नाम लिखिए ।

Write the names of any one work of each of the following poets. 1×5=5

भवभूतिः, भारविः, अग्निकादत्तव्यासः, हृषीकेशभट्टाचार्यः, कालिदासः ।

(ब) अधोलिखितरचनानां लेखकानां नामानि लिखत ।

निम्नलिखित रचनाओं के लेखकों के नाम लिखिए ।

Write the names of the authors of the following works.

1×5=5

कादम्बी, नीतिशतकम्, भाग्निविलासः, प्रबन्धपारिजातः, महाभारतम् ।

(छ) गद्यांशः

एकस्मिन् दिने श्रीनायारः पत्रमेकं धृत्वा मस्तकमवनमय्य पठन् आसीत् । नेत्रतीराद् विगलिता अश्रुधारा आदीर्करोति स्म पत्रस्य अधिकाधिकं भागम् । इदनीमेव तस्य कार्यालयालिपिकः श्रीदासः प्रविशति । श्रीनायारः तमुक्तवान् – अधुना मम गमनसमयः समुपगत एव । मम दायित्वहस्तान्तरणपत्रकं सज्जीकुरु ।

प्रश्नाः

(अ) एकपदनोत्तरत ।

एक शब्द में उत्तर दीजिए ।

Answer in one word.

$\frac{1}{-} \times 2 = 1$
2

(i) कः पत्रं धृत्वा पठति स्म ?

(ii) पत्रं का आदीर्करोति स्म ?

(ब) पूर्णवाक्यनोत्तरत ।

पूर्ण वाक्य में उत्तर दीजिए ।

Answer in a complete sentence.

2

श्रीनायारः कार्यालयालिपिकं किं सज्जीकर्तुम् आदिशत् ?

(स) यथानिर्देशमुत्तरत ।

यथानिर्देश उत्तर दीजिए ।

Answer as directed.

$1 \times 2 = 2$

(i) 'शोषयति' इत्यस्य विलोमपदं किम् ?

(ii) 'इदनीम्' इत्यस्य किं पर्यायपदम् ?

(ग) नाट्यांशः

बटवः — भो भोः ! कि प्रयोजनोऽयमश्वः परिवृतः पर्यटति ?

लवः — (सप्तपूर्हमात्मगतम्) 'अश्वमेध' इति नाम विश्वविजयिनं

क्षत्रियाणामूर्जस्वलः सर्वक्षत्रपापाभावी महान् उत्कर्षनिकाषः । (नेष्ठे)

गोऽयमश्वः पताकेयमथवा वीरघोषणा ।

सप्तलाकैकवीरस्य दशकण्ठकुलद्विषः ॥

प्रश्नाः

(अ) एकपदनोत्तरत ।

एक शब्द में उत्तर दीजिए ।

Answer in one word.

$\frac{1}{-} \times 2 = 1$
2

(i) सप्तलाकैकवीरः कः ?

(ii) परिवृतः कः पर्यटति ?

- (ब) पूर्णवाक्यनेतरत ।
पूर्ण वाक्य में उत्तर दीजिए ।

Answer in a complete sentence.

2

अयम् अश्वः कस्य आस्ति ?

- (स) यथानिर्देशमुत्तरत ।
यथानिर्देश उत्तर दीजिए ।

Answer as directed.

$1 \times 2 = 2$

- (i) 'गवण' इत्यर्थे किं पर्यायपदम् ?
(ii) 'प्राजयिनाम्' इत्यस्य विलोमपदं किम् ?

5. शब्दार्थान् मेलयित्वा लिखत ।

शब्दों का अर्थों से मिलान करके लिखिए ।

Match the words with their meanings and rewrite the same.

$\frac{1}{2} \times 4 = 2$

शब्दः	अर्थः

(अ) उष्णराशिः	(i) अधुना
(ब) अजस्रम्	(ii) आस्रम्
(स) स्सालः	(iii) सततम्
(द) साम्रात्म	(iv) सूर्यः

6. रेखाङ्कितपदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणं करुत ।

रेखांकित पदों के आधार पर प्रश्न-निर्माण कीजिए ।

Frame questions on the basis of the underlined words.

$1 \times 4 = 4$

- (i) प्रीतहृदयः चन्द्रपीडः स्वभवनम् आजगाम ।
(ii) सहसा विद्यीत न क्रियाम् ।
(iii) बुद्धियुक्तो जहातीह सुकृत-टुकृते ।
(iv) अये, शिष्टानध्याय इति खेलतां बटूनां कोलाहलः ।

7. अधोलिखितभावार्थाः: प्रक्तस्थानपूर्ति मञ्जूषापदसहायतया कृत्वा पुनर्लिखत ।

निम्नलिखित दोनों भावार्थों में मञ्जूषा में दिए गए शब्दों की सहायता से रिक्त स्थानों की पूर्ति करके पुनः लिखिए ।

Fill in the blanks in the following two explanations with the help of the words given in the box and rewrite the same.

$\frac{1}{2} \times 12 = 6$

- (अ) ईशावास्यमिदं सर्वं यत्किञ्च जगत्यां जगत् ।

तेन त्यक्तेन भुजीथाः मा गृधः कस्यस्विद् धनम् ॥

भावार्थः:

इह संसारे यत् किमपि _____ आस्ति, तत्सर्वम् ईश्वरेण _____ । त्यागपूर्वकम्

अस्य _____ भोगं कुरुत । _____ अपि _____ प्रति लोलुपः मा _____ ।

रोल नं. Roll No.

परीक्षार्थी कोड को उत्तर-पुस्तिका के मुख-पृष्ठ पर अवश्य लिखें।

Candidates must write the Code on the title page of the answer-book.

- कृपया जाँच कर लें कि इस प्रश्न-पत्र में मुद्रित पृष्ठ 12 हैं।
- प्रश्न-पत्र में दाहिने हाथ की ओर दिए गए कोड नम्बर को छात्र उत्तर-पुस्तिका के मुख-पृष्ठ पर लिखें।
- कृपया जाँच कर लें कि इस प्रश्न-पत्र में 12 प्रश्न हैं।
- कृपया प्रश्न का उत्तर लिखना शुरू करने से पहले, प्रश्न का क्रमांक अवश्य लिखें।
- इस प्रश्न-पत्र को पढ़ने के लिए 15 मिनट का समय दिया गया है। प्रश्न-पत्र का वितरण पूर्वाह्न में 10.15 बजे किया जाएगा। 10.15 बजे से 10.30 बजे तक छात्र केवल प्रश्न-पत्र को पढ़ेंगे और इस अवधि के दौरान वे उत्तर-पुस्तिका पर कोई उत्तर नहीं लिखेंगे।
- Please check that this question paper contains 12 printed pages.
- Code number given on the right hand side of the question paper should be written on the title page of the answer-book by the candidate.
- Please check that this question paper contains 12 questions.
- Please write down the Serial Number of the question before attempting it.
- 15 minute time has been allotted to read this question paper. The question paper will be distributed at 10.15 a.m. From 10.15 a.m. to 10.30 a.m., the students will read the question paper only and will not write any answer on the answer-book during this period.

संस्कृतम् (ऐच्छिकम्)

SANSKRIT (Elective)

समयः : होरात्रयम्

पूण्ड्रः : 100

निधारित समयः : 3 घण्टे

अधिकतम् अंकः : 100

Time allowed : 3 hours

Maximum Marks : 100

निर्देशः :

निर्देशः :

Instructions :

संकेताभावे सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराणि, संस्कृतेनव लेखनीयानि ।
जहाँ संकेत न हो, वहाँ सभी प्रश्नां के उत्तर संस्कृत में ही लिखें ।

Answer all questions in Sanskrit, unless instructions are given otherwise.

अस्मिन् प्रश्नपत्रे चात्वारः खण्डः सन्ति ।

इस प्रश्न-पत्र में चार खण्ड हैं ।

There are four sections in this question paper.

खण्डः क अपठितांश – अवबोधनम् (अपठितांश – अवबोधन) 15 अङ्कः

SECTION A (Unseen Reading Comprehension)

खण्डः छ संस्कृतेन रचनात्मकलेखनम् (संस्कृत में रचनात्मक लेखन) 15 अङ्कः

SECTION B (Writing Skills in Sanskrit)

खण्डः ग पठितांश – अवबोधनं संस्कृतसाहित्यस्य पारिचयः च
(पठितांश – अवबोधन एवं संस्कृत साहित्य पारिचय) 40+10=50 अङ्कः

SECTION C (Reading Comprehension and Introduction

to History of Sanskrit Literature)

खण्डः घ छन्दोऽलङ्कारः (छन्द एवम् अलङ्कार) 20 अङ्कः

SECTION D (Metres and Figures of Speech)

CBSE
Question Papers
For Class - XII

Sanskrit Elective
Set-4 (2018)

खण्डः क (SECTION A)

अपठितांश् – अवबोधनम्

अपठितांश् – अवबोधन

Unseen Reading Comprehension

15 अङ्कः

1. अथोलिखितम् अनुच्छेदद्वयं पठित्वा प्रदत्तान् प्रश्नान् संस्कृते उत्तरत ।

निम्नलिखित दोनों अनुच्छेदों को पढ़कर दिए गए प्रश्नों के उत्तर संस्कृत में दीजिए ।

Read the following two passages and answer the given questions in Sanskrit.

(क) प्रथमः अनुच्छेदः

प्राचीनविश्वे यावन्योऽपि सम्भवाः आसन् ताः प्रायः नदीतटेषु विकसिताः अभूवन् । यथा बृहतरभारते सिन्धुनदीतटवर्तिक्षेत्रेषु सिन्धुघाटीसम्भवाः, मिस्रदेशे नीलनदीरी मिस्रसम्भवाः, ईशकदेशे दज्जला-फ्रातेति नदीद्वयमध्ये मैसोपेटामियासम्भवाः, चीनदेशे च पीलीनदीतटे चीनसम्भवाः चिरं प्रचलिताः । परं कालग्रामाभावात् प्राकृतिककारणाच्च शनैः शनैः एताः विनष्टाः । नदीतटेषु एतासां प्राचीनसम्भवानां विकासकारणामिदं यत् मानवीयवस्तीनां स्थापनार्थं याः मौलिकाः आवश्यकताः भवन्ति, तासाम् आपूर्तिः नदीतटेषु सुलभा आसीत् । यथा – पेयार्थं, क्षेत्राणां च सेचनार्थं जलम्, उर्वरकमूः प्रचुरता, नौपरिवहनार्थं च नदीजल-प्रवाहः ।

प्रश्नाः

(अ) एकपदेनोत्तरत ।

एक शब्द में उत्तर दीजिए ।

Answer in one word.

$\frac{1}{2} \times 2 = 1$

(i) नदीतटेषु काः विकसिताः अभूवन् ?

2

(ii) नदीद्वयमध्ये का विकसिता ?

(ब) पूर्णवाक्येनोत्तरत ।

पूर्ण वाक्य में उत्तर दीजिए ।

Answer in a complete sentence.

2

नदीतटेषु प्राचीनसम्भवानां विकासकारणं कि किम् ?

(स) यथानिर्देशमुत्तरत ।

यथानिर्देश उत्तर दीजिए ।

Answer as directed.

$\frac{1}{2} \times 4 = 2$

(i) ‘आधिनिक’ इत्यस्य किं विलोमपदम् अत्र प्रयुक्तम् ?

2

(ii) ‘अभूवन्’ इति क्रियापदस्य कर्तृपदं किम् ?

(iii) ‘सारीत्’ इत्यर्थं कः पर्यायशब्दः अत्र प्रयुक्तः ?

(iv) ‘तासाम्’ इति सर्वनामपदं कर्मै प्रयुक्तम् ?

(छ) द्वितीयः अनुच्छेदः

साहित्यं द्विधा भवति—मनोरञ्जनात्मकम् उपदेशात्मकं च । उपदेशात्मके साहित्ये मानवीयजीवनकृते उपयोगिनी शिक्षा अवश्यं भवति । किंचन साहित्यम् एतात्कृ अपि वर्तीं यत् मनोरञ्जने न साकं गम्भीरां शिक्षामापि ददाति । यथा— विष्णुशम्बिरचिते पञ्चतन्त्रे मकरवानरकथा । कश्चन वानरः प्रतिदिनं मकराय मधुराणि जन्मूफलानि ददाति स्म । मकरोऽपि मकयै । परं मकरी वानस्य हृष्यं खादितुम् ऐच्छत् । दुष्टेन मकरेण निमन्त्रितः वानः तस्य पृष्ठम् आरुह्य नटीमध्ये गतः । तदा वानरेण ज्ञातं यत् मकरस्तु तं हन्तुम् इच्छति । स्वबुद्धिचातुर्योण वानः आत्मानं रक्षितवान् । कथेयम् अस्मान् शिक्षयति यत् अविश्वस्ते विश्वासो नैव करणीयः । यः अतितरां विश्वासी स्यात् तदुपरि अपि अन्धविश्वासो न कर्तव्यः ।

प्रश्नाः

(अ) एकपदनोत्तरत ।

एक शब्द में उत्तर दीजिए ।

Answer in one word.

$1 \times 2 = 2$

(i) मकरवानरकथा कुत्र वर्ती ?

(ii) मकराय जन्मूफलानि कः ददाति स्म ?

(ब) पूर्णवाक्यनोत्तरत ।

पूर्ण वाक्य में उत्तर दीजिए ।

Answer in a complete sentence.

2

मकरवानरकथा अस्मान् किं शिक्षयति ?

(स) यथानिर्देशमुत्तरत ।

यथानिर्देश उत्तर दीजिए ।

Answer as directed.

$1 \times 4 = 4$

(i) 'इच्छात्' इति क्रियापदस्य कर्तृपदं किम् ?

(ii) 'गम्भीराम्' इत्यस्य विशेषपदं किम् ?

(iii) 'तस्य' इति सर्वनामपदं कस्मै प्रयुक्तम् ?

(iv) 'कूनि' इत्यस्य किं विलोमपदम् अत्र प्रयुक्तम् ?

(द) अस्य अनुच्छेदस्य कृते उपयुक्तं शीर्षकं संस्कृतेन लिखत ।

इस अनुच्छेद के लिए उपयुक्त शीर्षक संस्कृत में लिखिए ।

Write a suitable title for this passage in Sanskrit.

2

खण्डः ग (SECTION C)

पठितांशु – अवबोधनं संस्कृतसाहित्यस्य परिचयः च

पठितांशु – अवबोधन एवं संस्कृत साहित्य परिचय

Reading Comprehension and Introduction

to History of Sanskrit Literature

$40+10=50$ अङ्कः

4. अथोलिखितं पद्यं, गद्यांशं, नाट्यांशं च पठित्वा प्रदत्प्रश्नान् संस्कृतेनोत्तरत ।

निम्नलिखित पद्य, गद्यांश तथा नाट्यांश को पढ़कर दिए गए प्रश्नों के उत्तर संस्कृत में दीजिए ।

Read the following verse, prose and drama passages and answer the given questions in Sanskrit.

(क) पद्यम्

तमध्वरे विश्वजिति क्षितीशं

निःशेषविश्वाणितकोषजातम् ।

उपात्तविद्यो गुरुदक्षिणार्थी

कौत्सः प्रपेदे वरतन्तुशिष्यः ॥

प्रश्नाः

(अ) एकपदेनोत्तरत ।

एक शब्द में उत्तर दीजिए ।

Answer in one word.

$\frac{1}{2} \times 2 = 1$

(i) कौत्सः कं प्रपेदे ?

(ii) कौत्सः कस्य शिष्यः आसीत् ?

(ब) पूर्णवाक्येनोत्तरत ।

पूर्ण वाक्य में उत्तर दीजिए ।

Answer in a complete sentence.

2

राजा यज्ञे किं वस्तु निःशेषतां नीतम् ?

(स) यथानिर्देशमुत्तरत ।

यथानिर्देश उत्तर दीजिए ।

Answer as directed.

$1 \times 2 = 2$

(i) 'यज्ञे' इत्यस्य किं पर्यायपदम् ?

(ii) 'शिष्यः' इत्यस्य विलोमपदं किम् ?

खण्ड: ख (SECTION B)

संस्कृतेन रचनात्मकलेखनम्

संस्कृत में रचनात्मक लेखन

Writing Skills in Sanskrit

15 अङ्कः

2. मञ्जूषातः उचितसंकेतान् गृहीत्वा अधोलिखितां कथां पूर्यित्वा पुनः लिखत ।

मञ्जूषा से उचित संकेत लेकर निम्नलिखित कथा को पूर्ण करके पुनः लिखिए ।

Complete and rewrite the following story, with the help of the words given in the box below.

1×10=10

कथा

पुरा गोदावरीते एकः विशालः (i) _____ आसीत् । तत्र विविधाः (ii) _____ नीडिनिर्णयं कृत्वा वसन्ति स्म । प्रातः (iii) _____ ते भोजनार्थं गत्वा रात्रौ (iv) _____ स्म । अत्रागत्य च स्वर्नादेषु रात्रिं यापयन्ति स्म । कदाचन कश्चन (v) _____ तत्र आगत्य बहून् (vi) _____ विकीर्यं जालं (vii) _____ स्वयं च प्रच्छन्नो भूत्वा कपोतानाम् आगमनस्य (viii) _____ अकरोत् । अत्रान्तरे, सायं चित्रग्रीवनामा कश्चन (ix) _____ स्वापेन साकं तत्र समापतः । तण्डुलकणान् (x) _____ चित्रग्रीवः चिन्तितवान् यत् निर्जनवने तण्डुलकणानां प्रसारणं केन कृतं स्यात् ?

मञ्जूषा

दृष्ट्वा, कपोतराजः, वटवृक्षः, प्रतीक्षाम्, तण्डुलकणान्, उत्थाय, प्रत्यावर्तन्ते, प्रासादयत्, खण्डः, व्याधः ।

3. मञ्जूषातः पदानि चित्वा ‘गङ्गासागरमेलकम्’ इति विषयम् अधिकृत्य पञ्च वाक्यानि संस्कृतेन लिखत ।

मञ्जूषा से पद चुनकर ‘गङ्गासागरमेलकम्’ इस विषय पर संस्कृत में पाँच वाक्य लिखिए ।

Write five sentences in Sanskrit on ‘गङ्गासागरमेलकम्’ with the help of the words given in the box below.

1×5=5

मञ्जूषा

हिमालयात्, भगीरथेन, प्रत्येकं वर्षस्य, बंगालसागरे, सुदूरवने, मकरसंक्रान्तिपर्वणि, लक्ष्माधिकाः, निर्जनद्वीपम्, कोलकातापाश्चर्षे, विलीना, गङ्गा, समानीता, जैनउरीमासे ।